

Міністерство освіти і науки України
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ОДЕСЬКА МОРСЬКА АКАДЕМІЯ»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Ректор
Національного університету
«Одеська морська академія»

М.В. Міюсов
_____ 2021 р.

Контрольний примірник

**ПОЛОЖЕННЯ ПРО ЗАПОБІГАННЯ
АКАДЕМІЧНОГО ПЛАГІАТУ**

№ 2-03-3

СХВАЛЕНО
рішенням вченої ради Університету
від 25.02.2021 р., протокол №7

ОДЕСА-2021

ЛИСТ ОБЛІКУ ЗМІН

Номер змін	Дата	Сторінки зі змінами	Перелік змінених пунктів

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Положення про запобігання академічного плагіату (далі – Положення) розроблено відповідно до Закону України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 р. №1556-VII (зі змінами), Положення про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 11.07.2019 р. № 977, з урахуванням Положення про організацію освітнього процесу у Національному університеті «Одеська морська академія» (далі – НУ «ОМА»), Положення про надання грифів навчальній літературі і засобам навчання та видання навчальної літератури № 2-03-8 та Рамкового кодексу академічної доброчесності НУ «ОМА» № 2-03-93.

1.2. Положення запроваджується з метою підвищення ефективності системи внутрішнього забезпечення якості шляхом запобігання академічного плагіату у кваліфікаційних і наукових роботах та індивідуальних завданнях здобувачів вищої/фахової передвищої освіти (далі – здобувачі), наукових працях педагогічних, науково-педагогічних та наукових працівників НУ «ОМА», у навчальній літературі та засобах навчання.

1.3. Положення визначає системні адміністративні дії щодо упередження академічного плагіату в НУ «ОМА», а також регламентує організацію перевірки на наявність академічного плагіату.

1.4. Керівники навчально-наукових інститутів (факультетів)/відокремлених структурних підрозділів за потреби можуть розробляти та впроваджувати власні розпорядні документи, які визначають специфіку процедури перевірки на плагіат у роботах здобувачів та працівників інститутів (факультетів)/відокремлених структурних підрозділів.

2. ЗАХОДИ З УПЕРЕДЖЕННЯ ПЛАГІАТУ

2.1. Упередження плагіату в НУ «ОМА» здійснюється на всіх рівнях відповідальності в межах повноважень відповідно до цього Положення.

Основою заходів з упередження плагіату в НУ «ОМА» є дотримання принципів професійної етики педагогічними, науково-педагогічними та науковими працівниками університету та культури академічної доброчесності як здобувачами, так і працівниками НУ «ОМА».

2.2. Заходами з упередження плагіату на рівні університету є:

- розміщення цього Положення та інших документів щодо запобігання академічного плагіату на офіційному інтернет-сайті НУ «ОМА»;
- періодичний розгляд на засіданнях науково-методичної ради НУ «ОМА» результатів перевірок на наявність академічного плагіату у кваліфікаційних та

наукових роботах здобувачів, у наукових працях педагогічних, науково-педагогічних та наукових працівників, у навчальній літературі.

2.3. Заходами з упередження плагіату на рівні навчально-наукового інституту (факультету)/відокремленого структурного підрозділу є:

- проведення роз'яснювальної роботи серед здобувачів, педагогічних, науково-педагогічних та наукових працівників з питань доброчесності, коректного використання в письмових роботах інформації з інших джерел, опису джерел та оформлення цитувань, академічного письма та уникнення плагіату;
- перевірка на академічний плагіат кваліфікаційних робіт здобувачів;
- обговорення на засіданнях вченої ради навчально-наукового інституту (факультету)/педагогічної ради фахового коледжу результатів перевірок кваліфікаційних робіт здобувачів на наявність плагіату.

2.4. Заходами з упередження плагіату на рівні кафедри/циклової комісії є:

- ознайомлення педагогічних, науково-педагогічних та наукових працівників кафедри/циклової комісії з цим Положенням та іншими документами щодо академічної доброчесності та запобігання академічного плагіату;
- ознайомлення з цим Положенням здобувачів, а також контроль за дотриманням принципів академічної доброчесності упродовж виконання кваліфікаційних робіт та індивідуальних завдань;
- формування науково-педагогічними/педагогічними працівниками кафедр/циклових комісій методичних рекомендацій до виконання індивідуальних робіт здобувачами з використанням творчих завдань, що сприяють розвитку самостійності та відповідальності.

3. ОРГАНІЗАЦІЯ ПЕРЕВІРКИ НА НАЯВНІСТЬ ПЛАГІАТУ

3.1. Перевірка робіт на наявність академічного плагіату організаційно забезпечується (в межах компетенції):

- керівниками навчально-наукових інститутів (факультетів)/відокремлених структурних підрозділів;
- головами спеціалізованих вчених рад;
- керівниками кафедр/циклових комісій;
- науково-дослідною частиною та/або навчально-методичним відділом (в залежності від виду роботи) базового закладу освіти або уповноваженими особами (підрозділами) відокремлених структурних підрозділів.

3.2. Перевірці на наявність академічного плагіату підлягають наступні матеріали:

- дисертації та автореферати здобувачів наукових ступенів;
- звіти про виконання науково-дослідних робіт;
- збірники наукових праць, матеріали конференцій та семінарів;
- навчальна література;

- кваліфікаційні роботи здобувачів;
- індивідуальні завдання здобувачів (курсіві проекти та роботи, розрахункові, розрахунково-графічні роботи, аналітичні огляди, реферати, звіти про практику, тощо).

3.3. Перевірка матеріалів на наявність академічного плагіату здійснюється з використанням:

- регламентованих інтернет-сервісів згідно з відповідними наказами та/або угодами;
- доступних у відкритому доступі інтернет-сервісів та систем;
- внутрішніх інформаційних ресурсів НУ «ОМА» та його підрозділів.

Перевірку на наявність академічного плагіату за допомогою регламентованого інтернет-сервісу здійснюють уповноважені особи (адміністратор та/або оператор відповідної системи):

- один раз на безоплатній основі;
- повторно (у випадку виявлення плагіату під час першої перевірки) – за рахунок автора (авторів).

За результатами перевірки за допомогою регламентованого інтернет-сервісу визначаються показники унікальності тексту, та формується звіт з перевірки та/або довідка про результати перевірки.

Перевірку матеріалів на наявність плагіату з використанням доступних у відкритому доступі інтернет-сервісів і систем та внутрішніх інформаційних ресурсів НУ «ОМА» забезпечують кафедри/циклові комісії на безоплатній основі.

Підготовка файлів матеріалів, що підлягають перевірці, здійснюється їх авторами (допускаються формати файлів .doc, .docx, .pdf та інші, які не містять елементів захисту).

3.4. Перевірка дисертацій та авторефератів дисертацій.

Первинна перевірка на наявність академічного плагіату у дисертаціях та авторефератах здобувачів наукових ступенів здійснюється на кафедрі з використанням доступних у відкритому доступі інтернет-сервісів і систем, та внутрішніх інформаційних ресурсів. Результати перевірки оголошуються на засіданні кафедри/міжкафедральному семінарі, на якому здійснюється попередній розгляд дисертації.

При поданні дисертації на розгляд до спеціалізованої вченої ради для захисту перевірка на наявність академічного плагіату у дисертації та авторефераті здійснюється з використанням регламентованого інтернет-сервісу уповноваженою особою науково-дослідної частини НУ «ОМА». Підставою для перевірки є подання вченого секретаря спеціалізованої вченої ради або особи, уповноваженої за організацію роботи разової спеціалізованої вченої ради, яке подається до науково-дослідної частини разом з електронними версіями

дисертації та автореферату. У поданні обов'язково зазначається чи подаються дисертація та автореферат на перевірку вперше, чи повторно.

За результатами перевірки уповноважена особа надає до спеціалізованої вченої ради звіт з перевірки та/або довідку про результати перевірки протягом трьох робочих днів після отримання дисертації та автореферату.

Остаточний висновок щодо наявності або відсутності академічного плагіату в дисертації та авторефераті й допуску дисертації до захисту робить спеціалізована вчена рада з урахуванням результатів перевірки.

3.5. Перевірка звітів за науково-дослідними роботами.

Первинна перевірка на наявність академічного плагіату у звітах про виконання науково-дослідних робіт здійснюється з використанням доступних у відкритому доступі інтернет-сервісів і систем та внутрішніх інформаційних ресурсів. Перевірка звітів про виконання науково-дослідних робіт, які виконуються в рамках робочого часу науково-педагогічних працівників кафедр, здійснюється відповідними кафедрами, а результати перевірки оголошуються на засіданні кафедри, на якому здійснюється обговорення результатів роботи та розгляд звіту. Первинна перевірка звітів про виконання науково-дослідних робіт, які фінансуються окремо, здійснюється керівниками цих робіт.

Керівники науково-дослідних робіт несуть особисту відповідальність за дотримання принципів добросовісності при виконанні робіт та оформленні звітів за їх результатами.

Перевірка звітів про виконання науково-дослідних робіт, які виконувались у базовому закладі освіти, на наявність академічного плагіату з використанням регламентованого інтернет-сервісу здійснюється уповноваженою особою науково-дослідної частини НУ «ОМА» перед їх розглядом на засіданні вченої ради навчально-наукового інституту (факультету). Підставою для перевірки є подання керівника науково-дослідної роботи, яке погоджується керівником відповідного навчально-наукового інституту (факультету) і подається до науково-дослідної частини разом з електронною версією звіту. У поданні обов'язково зазначається чи подається звіт на перевірку вперше, чи повторно.

Перевірка на наявність академічного плагіату у звітах про виконання науково-дослідних робіт, які виконувались у відокремлених структурних підрозділах, забезпечується уповноваженими особами цих підрозділів.

За результатами перевірки уповноважена особа протягом трьох робочих днів після отримання звіту надає керівнику науково-дослідної роботи звіт з перевірки та/або довідку про результати перевірки, які, у свою чергу надаються голові вченої ради навчально-наукового інституту (факультету) разом із звітом, для подальшого розгляду.

Остаточний висновок щодо наявності/відсутності академічного плагіату у звіті з виконання науково-дослідної роботи робить вчена рада відповідного

навчально-наукового інституту (факультету), яка розглядає звіт та рекомендує його до затвердження. Висновок документується у протоколі засідання вченої ради.

3.6. Перевірка збірників наукових праць та матеріалів конференцій/семінірів.

Первинна перевірка на наявність академічного плагіату у збірниках наукових праць та матеріалах конференцій/семінірів здійснюється редакційною радою (колегією) відповідного збірника або оргкомітетом конференції/семінару з використанням доступних у відкритому доступі інтернет-сервісів і систем, та внутрішніх інформаційних ресурсів.

Перевірка на наявність академічного плагіату у збірниках наукових праць та матеріалах конференцій/семінірів, що видаються базовим закладом освіти, з використанням регламентованого інтернет-сервісу здійснюється на етапі їх підготовки до видання уповноваженою особою науково-дослідної частини. Підставою для перевірки є подання головного редактора (редактора) збірника наукових праць або голови (заступника голови) оргкомітету конференції/семінару, яке надається до науково-дослідної частини разом з електронною версією матеріалів.

Перевірка на наявність академічного плагіату у збірниках наукових праць та матеріалах конференцій/семінірів, що видаються у відокремлених структурних підрозділах, забезпечується уповноваженими особами цих підрозділів.

Уповноважена особа надає звіт з перевірки та/або довідку про результати перевірки головному редактору (редактору) збірника або голові (заступнику голови) оргкомітету конференції/семінару протягом трьох робочих днів після отримання матеріалів.

Остаточний висновок щодо наявності/відсутності академічного плагіату у збірнику наукових праць або матеріалах конференції/семінару та можливості їх опублікування робить відповідна редакційна рада (колегія) збірника або оргкомітет конференції/семінару з урахуванням зазначених звіту та/або довідки.

3.7. Перевірка навчальної літератури.

Первинна перевірка на наявність академічного плагіату у навчальній літературі, що рекомендуються до видання вченою радою НУ «ОМА» та перевірка на наявність академічного плагіату у навчальній літературі, що рекомендуються до видання вченими радами навчально-наукових інститутів (факультетів)/педагогічними радами відокремлених структурних підрозділів, кафедрами/цикловими комісіями здійснюється відповідними кафедрами/цикловими комісіями з використанням доступних у відкритому доступі інтернет-сервісів і систем та внутрішніх інформаційних ресурсів. Висновки щодо рекомендації цих матеріалів до видання документуються у протоколах засідання кафедр/циклових комісій.

Навчальна література, що рекомендується до видання вченою радою НУ «ОМА», підлягає перевірці на наявність академічного плагіату з використанням регламентованого інтернет-сервісу. Така перевірка здійснюється уповноваженою особою навчально-методичного відділу НУ «ОМА» перед їх розглядом на засіданні вченої ради навчально-наукового інституту (факультету)/педагогічної ради відокремленого структурного підрозділу.

Підставою для такої перевірки є подання автора рукопису, погоджене керівником відповідного навчально-наукового інституту (факультету)/відокремленого структурного підрозділу, яке надається до навчально-методичного відділу разом з електронною версією матеріалів. У поданні обов'язково зазначається чи вперше матеріали підлягає перевірці, чи повторно.

За результатами перевірки уповноважена особа протягом трьох робочих днів після отримання рукопису надає автору звіт з перевірки та/або довідку про результати перевірки, які, у свою чергу надаються голові вченої ради навчально-наукового інституту (факультету)/педагогічної ради відокремленого структурного підрозділу разом із рукописом для подальшого розгляду.

Остаточний висновок щодо наявності/відсутності академічного плагіату у рукописі навчальної літератури робить вчена рада відповідного навчально-наукового інституту (факультету)/педагогічна рада відокремленого структурного підрозділу, яка розглядає рукопис та рекомендує його до подальшого розгляду вченою радою НУ «ОМА», з урахуванням зазначених звіту та/або довідки. Висновок документується у протоколі засідання вченої/педагогічної ради.

3.8. Перевірка кваліфікаційних робіт здобувачів.

Перевірка на наявність академічного плагіату у кваліфікаційних роботах здобувачів здійснюється з використанням регламентованого інтернет-сервісу уповноваженою особою науково-дослідної частини (для базового закладу освіти) на етапі підготовки здобувачів до захисту цих робіт у екзаменаційній комісії.

Вимоги до рівня оригінальності тексту кваліфікаційних робіт встановлюються рішенням вченої ради відповідного навчально-наукового інституту (факультету). Ці вимоги разом з інформацією щодо основних принципів академічної доброчесності доводяться до відома здобувачів вищої освіти та керівників кваліфікаційних робіт до початку виконання цих робіт.

Керівники навчально-наукових інститутів (факультетів) забезпечують формування баз електронних копій кваліфікаційних робіт здобувачів та в термін до десяти календарних днів перед засіданням екзаменаційної комісії надають електронні копії робіт та відповідне подання щодо їх перевірки до навчально-методичного відділу (для базового закладу освіти). У поданні обов'язково зазначається чи подаються кваліфікаційні роботи на перевірку вперше, чи повторно.

Перевірка на наявність академічного плагіату у кваліфікаційних роботах здобувачів, що виконувались у відокремлених структурних підрозділах, здійснюється уповноваженими особами відповідних відокремлених структурних підрозділів.

Результати перевірки, а саме звіт(и) з перевірки та/або довідка(и) про результати перевірки надсилаються адміністратором або оператором системи до директоратів відповідних навчально-наукових інститутів (деканатів факультетів), які в свою чергу передають їх до відповідних кафедр.

Висновок щодо наявності/відсутності академічного плагіату у кваліфікаційній роботі здобувача та можливість її допуску до захисту робить кафедра, на якій виконувалась робота.

Керівники навчально-наукових інститутів (факультетів) передають бази електронних копій кваліфікаційних робіт здобувачів до репозиторію науково-технічної бібліотеки НУ «ОМА» протягом десяти робочих днів після завершення атестації, а також забезпечують зберігання на локальних носіях електронних копій захищених кваліфікаційних робіт здобувачів, звітів перевірки та/або довідок про результати перевірки протягом п'яти років.

3.9. Перевірка індивідуальних завдань здобувачів.

Перевірка на наявність академічного плагіату у індивідуальних завданнях здобувачів здійснюється відповідними кафедрами/цикловими комісіями з використанням доступних у відкритому доступі інтернет-сервісів і систем та/або внутрішніх інформаційних ресурсів.

Рішення щодо наявності/відсутності плагіату в індивідуальних завданнях здобувачів приймають викладачі, які здійснюють оцінювання індивідуальних завдань, з урахуванням результатів перевірки та досвіду. У разі виявлення академічного плагіату індивідуальне завдання не підлягає зарахуванню.

Результати перевірки на плагіат та заходи упередження академічного плагіату в індивідуальних завданнях здобувачів розглядаються на засіданнях кафедр/циклових комісій.

4. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПОРУШЕННЯ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

У разі виявлення порушень академічної доброчесності у кваліфікаційних і наукових роботах та індивідуальних завданнях здобувачів, наукових роботах педагогічних, науково-педагогічних та наукових працівників НУ «ОМА», у навчальній літературі та засобах навчання автори несуть відповідальність відповідно до чинного законодавства України та Рамкового кодексу академічної доброчесності НУ «ОМА».

ЛИСТ ОБЛІКУ ПЕРІОДИЧНИХ ПЕРЕВІРОК

№ з/п	Дата	ПІБ і посада особи, що виконала періодичну перевірку	Змінам належать	Перелік змінених пунктів

**ЛИСТ ОЗНАЙОМЛЕННЯ ПЕРСОНАЛУ ПІДРОЗДІЛУ З
ДОКУМЕНТОМ**

П І Б	Посада	Термін ознайомлення	Підпис	Дата ознайомлення (по факту)